Lietas Nr. 142246112
Lietas arhīva Nr. 1-0030-14/10

SPRIEDUMS
Latvijas Republikas vārdā

Rīgā, 2014. gada 24. janvārī

Administratīvā rajona tiesa šādā sastāvā:

tiesnese Ieva Dambe,

piedaloties personas, kura tiek saukta pie administratīvās atbildības, SIA „RB-11" pārstāvei /pers. B/,

un iestādes – Valsts ieņēmumu dienesta – pārstāvei /pers. L/,

atklātā tiesas sēdē izskatīja administratīvā pārkāpuma lietu, kas ierosināta, pamatojoties uz SIA „RB-11" (reģ. Nr. 50103414201) sūdzību par Valsts ieņēmumu dienesta 2012. gada 9. februāra lēmumu Nr. 22.5/11130 (administratīvā pārkāpuma protokols NK Nr. 006636).

Aprakstošā daļa

[1] Valsts ieņēmumu dienesta (turpmāk – Dienests) Nodokļu kontroles pārvaldes Ražotņu un citu nozaru pārbaužu daļas Ražotņu pārbaužu nodaļas galvenā nodokļu inspektore 2011. gada 28. oktobrī SIA „RB-11" (turpmāk arī – sūdzības iesniedzēja) sastādīja administratīvā pārkāpuma protokolu NK Nr. 006636 (turpmāk – Protokols). Protokolā konstatēts, ka Dienesta Nodokļu kontroles pārvaldes Ražotņu un citu nozaru pārbaužu daļas Ražotņu pārbaužu nodaļas amatpersonas 2011. gada 30. septembrī veica tematisko pārbaudi sūdzības iesniedzējas juridiskajā adresē. Tika sastādīts tematiskās pārbaudes akts Nr. 23.2.1/684. Tematiskās pārbaudes laikā konstatēts, ka:

1) sūdzības iesniedzējas valdes loceklis uzrādīja 2011. gada 27. septembrī noslēgto darba līgumu ar /pers. E/ un /pers. F/, nodarbināti no 2011. gada 28. septembra. Ziņas par minēto personu nodarbinātību SIA „RB-11" iesniegtas Dienestā 2011. gada 4. oktobrī. Līdz ar to nav ievērotas 2010. gada 7. septembra Ministru kabineta noteikumu Nr. 827 „Noteikumi par valsts sociālās apdrošināšanas obligāto iemaksu veicēju reģistrāciju un ziņojumiem par valsts sociālās apdrošināšanas obligātajām iemaksām un iedzīvotāju ienākuma nodokli" 8. punkta prasības;

2) izskatot grāmatvedības dokumentus, tika konstatēts, ka 2011. gada 1. augustā sūdzības iesniedzēja iegādājās preci (pamatlīdzekļus) no SIA „J&Kevis" par summu Ls 23 838,8. Savstarpējie norēķini par preci (pamatlīdzekļiem) veikti skaidrā naudā 2011. gada 1. augustā Ls 3000 apmērā (stingrās uzskaites kvīts PL Nr. 27937), 2011. gada 1. oktobrī Ls 10 000 apmērā (stingrās uzskates kvīts PL Nr. 27939) un 2011. gada 1. septembrī Ls 10 000 apmērā (stingrās uzskaites kvīts PL Nr. 27938). Pārbaudē konstatēts, ka nav ievēroti skaidras naudas lietošanas ierobežojumi, jo nodokļu maksātājiem nav atļauts veikt skaidrā naudā darījumus, kuru summa pārsniedz Ls 10 000 (neatkarīgi no tā, vai darījums notiek vienā operācijā vai vairākās). Tādējādi sūdzības iesniedzēja ir pārkāpusi likuma „Par nodokļiem un nodevām" 30. panta pirmajā daļā paredzēto skaidas naudas lietošanas ierobežojumu.

[2] Ar Dienesta Nodokļu kontroles pārvaldes Juridiskās daļas vadītāja vietnieces 2011. gada 29. novembra lēmumu Nr. F04/NK 006636 (turpmāk – Sākotnējais lēmums) sūdzības iesniedzēja saukta pie administratīvās atbildības saskaņā ar Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksa (turpmāk – LAPK) 159.^{7} panta trešo daļu un LAPK 159.^{8} panta septīto daļu. Par LAPK 159.^{7} panta trešajā daļā paredzēto administratīvo pārkāpumu piemērots naudas sods Ls 3450 apmērā, par LAPK 159.^{8} panta septītajā daļā paredzēto administratīvo pārkāpumu – naudas sodu Ls 160 kā galīgo nosakot naudas sodu Ls 3450 (4908,91 *euro*) apmērā.

Nepiekrītot Sākotnējajam lēmumam daļā par tās saukšanu pie administratīvās atbildības saskaņā ar LAPK 159.^{7} panta trešo daļu,

sūdzības iesniedzēja minētajā daļā to apstrīdēja Dienesta ģenerāldirektoram.

[3] Ar Dienesta ģenerāldirektores p. i. 2012. gada 9. februāra lēmumu Nr. 22.5/11130 (turpmāk – Pārsūdzētais lēmums) apstrīdētajā daļā Sākotnējais lēmums atstāts negrozīts un sūdzība noraidīta.

Pārsūdzētais lēmums pamatots ar turpmāk norādītajiem apsvērumiem.

[3.1] Likuma „Par nodokļiem un nodevām" 30. panta pirmās daļas otrajā teikumā ietverts aizliegums skaidrā naudā veikt darījumus, kuru summa pārsniedz Ls 10 000. Šis aizliegums attiecas arī uz darījumiem, kas notiek vairākās operācijās. Ir uzskatāms, ka likumdevēja mērķis ar konkrēto normu ir bijis regulēt arī tādus darījumus, kuros visa samaksa netiek veikta vienlaikus, bet vairākos maksājumos, kā arī izslēgt iespēju, ka notiek mākslīga darījuma summas sadalīšana, tādējādi cenšoties izvairīties no likumā paredzētā skaidras naudas lietošanas ierobežojuma.

Līdz ar to, lai arī sūdzības iesniedzēja ar trīs stingrās uzskaites kvītīm ir veikusi samaksu par iegādāto preci (pamatlīdzekļiem), tas ir uzskatāms par vienu darījumu (visiem maksājumiem ir kopīgs mērķis – norēķini par pamatlīdzekļu iegādi).

Vienlaikus norādāms, ka likuma „Par nodokļiem un nodevām" 30. panta pirmās daļas noteikumi neliedz veikt darījumus, kuru summa pārsniedz Ls 10 000, bet gan vienīgi paredz ierobežojumu veikt šādus darījumus skaidrā naudā. Darījumu, kas pārsniedz Ls 10 000, ir jāveic, izmantojot bezskaidras naudas norēķinus.

[3.2] Likuma „Par nodokļiem un nodevām" 30. panta pirmā daļa ierobežo darījumu veikšanu skaidrā naudā. Nodokļu maksātājiem, izņemot fiziskas personas, kuras nav individuālie komersanti, savstarpēji skaidrā naudā veiktie darījumi, ja to summa mēneša laikā pārsniedz Ls 3000, ik mēnesi ir jādeklarē, savukārt minētā likuma 30. panta pirmās daļas otrais teikums noteic, ka nodokļu maksātājiem, izņemot fiziskās personas, kuras nav individuālie komersanti, nav atļauts veikt skaidrā naudā darījumus, kuru summa pārsniedz Ls 10 000, tātad neatkarīgi no tā, kas ir šo darījumu partneris un neatkarīgi no laika perioda, kādā tiek veikts konkrētais darījums, un neatkarīgi no tā, cik operācijās tas veikts. Šī tiesību norma zaudētu savu nozīmi, ja tiktu aprobežota ar kādu konkrētu laika periodu, jo tas radītu iespēju darījuma summu sadalīt vairākās daļās ilgākā laika periodā ar mērķi apiet konkrēto aizliegumu.

[3.3] LAPK $159.^{7}$ panta trešā daļa ir imperatīva tiesību norma, saskaņā ar kuru amatpersonai nav piešķirta rīcības brīvība nepieņemt konkrētu lēmumu par administratīvā naudas soda piemērošanu, ja nodokļu maksātājs ir pārkāpis likuma „Par nodokļiem un nodevām" 30. panta pirmajā daļā noteiktos skaidras naudas lietošanas ierobežojumus.

LAPK $159.^{7}$ panta trešās daļas sankcija noteic, ka par tiesību normā paredzētā administratīvā pārkāpuma izdarīšanu piemēro naudas sodu – 15 procentu apmērā no neatļautā apmērā veiktā darījuma summas. Līdz ar to, ja konkrētajā gadījumā darījuma summa ir Ls 23 000, tad sūdzības iesniedzējai piemērojamais naudas sods ir Ls 3450 (4908,91 *euro*).

[3.4] Sūdzības iesniedzējas izdarītā pārkāpuma (skaidras naudas lietošanas ierobežojumu neievērošana) raksturs un būtība neļauj to uzskatīt par maznozīmīgu, jo, neievērojot normatīvajos aktos noteiktos ierobežojumus attiecībā uz skaidras naudas lietošanu, palielinās iespēja Latvijas Republikas finanšu sistēmu izmantot noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijai, kas apdraud valsts intereses. Šāds pārkāpums ir uzskatāms par būtisku valsts un sabiedrības interešu aizskārumu.

Sūdzības iesniedzējai tāpat kā jebkuram citam nodokļu maksātājam, lai neradītu labvēlīgu vidi iespējamajiem noziedzīgajiem nodarījumiem, kas secīgi varētu radīt kaitējumu valsts budžetam, ir pienākums ievērot tiesību normas, t. sk. likuma „Par nodokļiem un nodevām" 30. panta pirmajā daļā paredzētās prasības.

Līdz ar to sūdzības iesniedzējai piemērotais naudas sods ir samērīgs ar izdarītā pārkāpuma raksturu, būtību un ir atbilstošs tiesiska mērķa sasniegšanai.

[4] Nepiekrītot Pārsūdzētajam lēmumam, sūdzības iesniedzēja vērsās Administratīvajā rajona tiesā, lūdzot to atcelt. Sūdzība pamatota ar turpmāk norādītajiem argumentiem.

[4.1] lietā pastāv strīds par likuma „Par nodokļiem un nodevām" 30. panta pirmās daļas otrā teikuma interpretāciju. Minētās tiesību normas pirmās daļas pirmais teikums nodokļu maksātājiem (izņemot fiziskās personas, kuras nav individuālie komersanti) uzliek pienākumu katru mēnesi līdz 15. datumam Ministru kabineta noteiktajā kārtībā deklarēt visus iepriekšējā mēneša laikā savstarpēji skaidrā naudā veiktos darījumus (neatkarīgi no tā, vai darījums notiek vienā operācijā vai vairākās operācijās), kuru summa pārsniedz Ls 10 000. Interpretējot konkrēto tiesību normu pēc sistēmiskās metodes un skatot to kontekstā ar citām tiesību normām un konkrēti ar minētās tiesību normas pirmās daļas pirmo teikumu, kurā kā atskaites periods minēts kalendārais mēnesis un Ministru kabineta 2007. gada 10. aprīļa noteikumiem Nr. 237 „Skaidrā naudā veikto darījumu deklarēšanas noteikumi" (turpmāk – Noteikumi Nr. 237), kurā noteikts skaidrā naudā veikto darījumu deklarēšanas pienākums viena mēneša periodā, secināms, ka minētā likuma 30. panta pirmās daļas otrais teikums noteic aizliegumu vienā kalendārā mēnesī veikt darījumus skaidrā naudā, kuru summa pārsniedz Ls 10 000.

Sūdzības iesniedzēja mēneša robežās ir veikusi tikai vienu darījumu, kas nepārsniedz Ls 10 000, tāpēc nav pamata uzskatīt, ka ir pārkāpta likuma „Par nodokļiem un nodevām" 30. panta pirmā daļa.

[4.2] Nav pamatots Dienesta arguments, ka pamatlīdzekļu iegāde no SIA „J&Kevis" būtu uzskatāma kā viens darījums. Tie ir vairāki darījumi, jo satur visas darījumam nepieciešamās sastāvdaļas, tas ir, darījuma priekšmetu un cenu, kā arī katra no sūdzības iesniedzējas apmaksātajām stingrās uzskaites kvītīm ir apmaksāta atsevišķi.

[4.3] Darījumos par pakalpojumu apmaksu ir precīzi norādīts darījuma partneris, kā arī visi skaidras naudas darījumi tika deklarēti tieši

tāpēc, lai saskaņā ar likumu „Par nodokļiem un nodevām" un Noteikumiem Nr. 237 netiku pieļauta noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācija un Dienesta amatpersonām būtu iespēja izsekot visiem skaidras naudas darījumiem.

[5] Dienests Administratīvajā rajona tiesā iesniegtajā paskaidrojumā sūdzību neatzīst un uzskata to par noraidāmu, pamatojoties uz Pārsūdzētajā lēmumā minētajiem argumentiem. Papildus Dienests norāda, ka pat, ja dažādos laikos būtu veikti maksājumi un būtu dažādi līgumi šo maksājumu pamatā, tas vēl nenozīmētu, ka tie būtu uzskatāmi par atsevišķiem darījumiem.

[6] Sūdzības iesniedzējas pārstāve tiesas sēdē sūdzībā ietverto prasījumu uzturēja, pamatojoties uz sūdzībā norādītajiem argumentiem. Papildus paskaidroja, ka konkrētajā gadījumā tiesiskais darījums izbeidzas ik reizi, kad sūdzības iesniedzēja par to samaksā SIA „J&Kevis". Pērkot citu mantu citā periodā, tas jau ir jauns tiesisks darījums. Civillikumā ir norādīts, ka darījums izbeidzas ar brīdi, kad saistība ir izpildīta. Savukārt saistība ir izpildīta ar brīdi, kad ir samaksāts par preci vai pakalpojumu.

Likumdevējs likuma „Par nodokļiem un nodevām" 30. panta pirmajā daļā ir ietvēris dažādus ierobežojumus rīcībai ar skaidru naudu, kā arī darījumu deklarēšanu. Pirmkārt, precīzi noteiktā apmērā. Otrkārt, tas ir noteikts viena mēneša laika periodā un attiecībā uz nodokļu maksātājiem, izņemot fiziskās personas, kuras nav individuālie komersanti. Sūdzības iesniedzējas ieskatā skaidras naudas darījumu ierobežojums Ls 10 000 apmērā ir par mēneša periodu. Komercsabiedrībai noteiktajā termiņā jādeklarē mēneša laikā veiktos darījumus, kuru kopsumma pārsniedz Ls 10 000. Mēneša termiņā sūdzības iesniedzēja ne reizi nav pārkāpusi noteiktos ierobežojumus. Šis ir strīdus apstāklis, kādēļ sūdzības iesniedzēja uzskata, ka sods pēc LAPK $159.^7$ panta trešās daļas ir piemērots nepamatoti. Sūdzības iesniedzēja norāda uz analogu lietu, kurā analizēts jēdziens „darījumu summa" un darījuma ietvaros veiktās operācijas.

[7] Tiesas sēdē Dienesta pārstāve sūdzību neatzina uz Pārsūdzētajā lēmumā un paskaidrojumā tiesai norādīto argumentu pamata. Papildus paskaidroja, ka, Dienesta ieskatā, tas ir viens darījums, par kuru samaksa tika veikta trijās daļās. Tiesu praksē ir atzīts, ka skaidras naudas lietošanas ierobežojumiem, proti, Ls 10 000, nav attiecināms mēneša periods. Tas ir skatāms pēc darījuma kā tāda. Faktiski vienādi darījumi, kas veikti nelielā laika posmā un kuros ir vienas un tās pašas darījuma puses un darījuma priekšmets, bet mainās tikai summa, ir uzskatāmi par vienu darījumu. Arī tiesu praksē tas ir vērtējams, kā viens darījums, kas mākslīgi sadalīts. Ir rēķins par pamatlīdzekļiem. Taču nav iespējams izdalīt, par kuriem pamatlīdzekļiem, kurā laika posmā ir veikts maksājums.

Motīvu daļa

[8] Uzklausījusi tiesas sēdē sūdzības iesniedzējas pārstāves un Dienesta pārstāves paskaidrojumus, pārbaudījusi lietā esošos pierādījumus un izvērtējusi lietas faktiskos un tiesiskos apstākļus, tiesa atzīst, ka Pārsūdzētais lēmums atstājams negrozīts, bet sūdzība ir noraidāma.

[9] Lietā ir izšķirams jautājums, vai sūdzības iesniedzēja pamatoti saukta pie administratīvās atbildības par LAPK $159.^7$ panta trešajā daļā minēto administratīvo pārkāpumu.

Likuma „Par nodokļiem un nodevām" 30. pants noteic skaidras naudas lietošanas ierobežojumus. Tā pirmā daļa (*šeit un turpmāk redakcijā, kas bija spēkā administratīvā pārkāpuma izdarīšanas un Sākotnējā lēmuma pieņemšanas brīdī*) noteic, ka nodokļu maksātāji, izņemot fiziskās personas, kuras nav individuālie komersanti, katru mēnesi līdz 15. datumam Ministru kabineta noteiktajā kārtībā deklarē visus iepriekšējā mēneša laikā savstarpēji skaidrā naudā veiktos darījumus (neatkarīgi no tā, vai darījums notiek vienā operācijā vai vairākās operācijās), kuru summa pārsniedz Ls 3000. Nodokļu maksātājiem, izņemot fiziskās personas, kuras nav individuālie komersanti, nav atļauts veikt skaidrā naudā darījumus, kuru summa pārsniedz Ls 10 000 (neatkarīgi no tā, vai darījums notiek vienā operācijā vai vairākās operācijās).

Saskaņā ar LAPK $159.^7$ panta trešo daļu (*šeit un turpmāk redakcijā, kas bija spēkā administratīvā pārkāpuma izdarīšanas un Sākotnējā lēmuma pieņemšanas brīdī*) par darījuma veikšanu skaidrā naudā, ja darījuma summa pārsniedz Ls 10 000, izņemot kuģu un gaisakuģu aģentēšanas komercsabiedrību darījumu un starptautisko autopārvadājumu un kravas ekspedīcijas darījumu, uzliek naudas sodu fiziskajām personām un juridiskajām personām piecpadsmit procentu apmērā no darījuma summas.

Tādējādi, lai sūdzības iesniedzēju konkrētajos apstākļos varētu saukt pie administratīvās atbildības atbilstoši LAPK $159.^7$ panta trešajai daļai, jākonstatē, ka tā skaidrā naudā veikusi darījumu, kura summa pārsniedz Ls 10 000.

[10] LAPK 272. pants nosaka, ka institūcijai (amatpersonai), izskatot administratīvā pārkāpuma lietu, jānoskaidro, vai ir izdarīts administratīvais pārkāpums, vai attiecīgā persona ir vainīga tā izdarīšanā, vai šo personu var saukt pie administratīvās atbildības, vai ir atbildību mīkstinoši un pastiprinoši apstākļi, vai ir nodarīts mantisks zaudējums, kā arī jānoskaidro citi apstākļi, kam ir nozīme lietas pareizā izlemšanā.

[11] Pārbaudījusi lietā esošos pierādījumus un novērtējusi Pārsūdzētajā lēmumā ietvertos argumentus, tiesa atzīst, ka Pārsūdzētajā lēmumā ietvertais pamatojums ir pareizs un pilnībā pietiekams. Tiesa uzskata, ka Dienests ir pierādījis, ka SIA „RB-11" pārkāpa likuma „Par nodokļiem un nodevām" 30. panta pirmās daļas nosacījumu attiecībā uz aizliegumu viena darījuma ietvaros pārsniegt maksimālo skaidrā naudā maksājamo summu apmēru.

LAPK 289.^{13} panta trešā daļa noteic, ja tiesnesis, izskatot sūdzību, atzīst, ka iestādes lēmumā ietvertais pamatojums ir pareizs un pilnībā pietiekams, viņš par sūdzību pieņemtā nolēmuma motīvu daļā var norādīt, ka pievienojas iestādes nolēmuma motivācijai. Šādā gadījumā izvērstāks argumentu izklāsts nav nepieciešams.

Ņemot vērā minēto, tiesa pievienojas Dienesta motivācijai, atzīst, ka sūdzības iesniedzēja pamatoti saukta pie administratīvās atbildības par LAPK 159.^{7} panta trešajā daļā minēto administratīvo pārkāpumu, un izvērstāku argumentu izklāstu šajā sakarā nenorāda.

[12] Papildus attiecībā uz sūdzībā tiesai izteiktajiem argumentiem tiesa norāda turpmāk minēto.

[12.1] No lietas materiāliem konstatējams, ka sūdzības iesniedzēja no SIA „J&KEVIS" iegādājusies preces kopsummā par Ls 23 838,8. Rakstveida līgums par preču iegādi nav bijis (*sk. lietas 97. lapas 2. pusi*). Par minēto preču iegādi sastādīta vienīgi 2011. gada 1. augusta pavadzīme Nr. KEV-801 (*lietas 47. lapa*), kas apmaksāta trijos atsevišķos maksājumos (*lietas 48. lapas 2. puse, 50. lapa un 51. lapas 2. puse*). Minēto apliecina arī uz pavadzīmes izdarītais maksājumu iegrāmatojums (*lietas 46. lapas 2. puse*).

Sūdzības iesniedzēja norādījusi, ka ar katru no maksājumiem ir veikts un noslēgts atsevišķs darījums, tādējādi sūdzības iesniedzēja nav veikusi nevienu darījumu virs Ls 10 000.

Izvērtējot lietas materiālus, tiesa konstatē, ka nevienā no sūdzības iesniedzējas veiktajiem norēķiniem par precēm nav atsevišķi konkretizēts, par kādu konkrētu preču iegādi maksājums veikts, taču visās kvītīs vienādi norādīts, ka tiek veikts norēķins par pamatlīdzekļiem. Tā kā preču kopums iegādāts no viena un tā paša darījuma partnera un tas norādīts vienā pavadzīmē, nav saskatāms pamats šādu preču iegādi uzskatīt par vairākiem atsevišķiem darījumiem tikai tā iemesla dēļ, ka pavadzīmē norādītas dažādas iegādātās preces un norēķini par precēm veikti vairākos maksājumos, turklāt tādos, kas iegādāto preču kopumu dēvē par pamatlīdzekļiem un atsevišķi neizšķir preces, par kurām konkrēti tiek maksāts. Tiesa sūdzības iesniedzēja veiktajiem maksājumiem saskata kopīgu mērķi – samaksāt par pavadzīmē norādītā preču kopuma – pamatlīdzekļu – iegādi.

Tiesa nepiekrīt sūdzības iesniedzējas norādītajai (*lietas 4. lapa*) Civillikuma normu interpretācijai, kuras rezultātā tā secina, ka vienošanās par pirkuma priekšmetu un maksu noslēgta tikai ar sastādītajām kvītīm par norēķiniem (*lietas 48. lapas 2. puse, 50. lapa un 51. lapas 2. puse*). Pretēji sūdzības iesniedzējai tiesa neuzskata, ka ar katru atsevišķo samaksas veikšanu beidzas kāds atsevišķs darījums, jo pretēji sūdzības iesniedzējas norādītajam no lietas materiāliem nav konstatējams, ka ar katru nākamo maksājumu tiktu kādā citā periodā iegādāta kāda cita prece, kā vien tas preču kopums, kas norādīts jau minētajā 2011. gada 1. augusta pavadzīmē Nr. KEV-801. Minēto apliecina arī sūdzības iesniedzējas paskaidrojumā Dienestam norādītais, ka pamatlīdzekļi (32 gabali) iegādāti 2011. gada 1. augustā (*lietas 6. lapa*).

[12.2] Sūdzības iesniedzēja norādījusi, ka likuma „Par nodokļiem un nodevām" 30. panta pirmā daļa kopumā attiecas tikai uz mēneša periodu, proti, ka arī skaidras naudas darījumu ierobežojums Ls 10 000 apmērā attiecas uz viena mēneša periodu.

Tiesa savukārt nepiekrīt šādam minētā likuma 30. panta pirmās daļas vērtējumam. Minētā panta mērķis vispārīgi ir ierobežot skaidras naudas lietošanu komercdarbībā. 30. panta pirmās daļas pirmais teikums nodokļu maksātājiem uzliek pienākumu deklarēt darījumus ar skaidru naudu virs Ls 3000, nosakot deklarēšanas termiņu. Minētais termiņš nepārprotami attiecas tieši uz deklarēšanas kārtību, bet nav attiecināms uz 30. panta pirmās daļas otro teikumu, kam ir cits mērķis. Proti, ar 30. panta pirmās daļas otro teikumu likumdevējs aizliedz skaidrā naudā veikt darījumus, kuru summa pārsniedz Ls 10 000 (*sk. sal. Kurzemes apgabaltiesas 2012. gada 27. septembra spriedumu lietā Nr. 136013212*). Minētā norma atsevišķi nesatur noteikumus, kas izslēgtu minēto ierobežojumu atkarībā no darījuma ietvaros veikto operāciju termiņiem (*sk. Administratīvās apgabaltiesas 2013. gada 27. marta sprieduma lietā Nr. 142203811 [11] punktu*).

Turklāt minētā norma papildināta ar iekavās esošu piebildi, kas noteic, ka skaidras naudas darījumi, kuru summa pārsniedz Ls 10 000 ir aizliegti neatkarīgi no tā, vai darījums notiek vienā operācijā vai vairākās operācijās. Tātad likumdevēja mērķis ar šo aizliegumu bija novērst situācijas, kad likumā noteiktais aizliegums tiek mākslīgi apiets ar naudas summas sadalīšanu vairākās daļās. Tiesa piekrīt Dienesta norādītajam (*sk. sprieduma [3.2] punktu*), ka šāds regulējums zaudētu savu mērķi, ja tas tiktu aprobežots ar noteiktu laika periodu.

[12.3] Sūdzības iesniedzējas minētais tiesu prakses piemērs (*lietas 98. lapas 2. puse*), ar kuru, acīmredzot, domāts Administratīvās rajona tiesas Valmieras tiesu nama 2013. gada 1. februāra spriedums lietā Nr. A420467312, satur cita veida faktiskos apstākļus. Proti, minētajā lietā tika noslēgti vairāki atsevišķi aizdevuma līgumi, kurus tiesa vienalga atzina par mākslīgi sadalītu vienu darījumu. Savukārt šobrīd tiesā izskatāmajā lietā, kā jau minēts, ir ar vienu darījumu (2011. gada 1. augusta pavadzīme Nr. KEV-801) iegādātas preces, kuras apmaksātas ar trīs maksājumiem. Turklāt, kā arī jau norādīts, pati sūdzības iesniedzēja šīs preces apzīmē ar vienotu nosaukumu – pamatlīdzekļi –, kas arī apliecina sūdzības iesniedzējas attieksmi pret notikušo darījumu kā vienu veselumu.

[13] Atbilstoši LAPK 22. pantā norādītajam administratīvais sods ir atbildības līdzeklis un tiek piemērots, lai personu, kura izdarījusi administratīvo pārkāpumu, audzinātu likumu ievērošanas un sadzīves noteikumu cieņīšanas garā, kā arī lai tiklab tiesību pārkāpējs, kā citas personas neizdarītu jaunus pārkāpumus. Saskaņā ar LAPK 32. panta pirmo daļu sodu par administratīvo pārkāpumu uzliek

ietvaros, ko nosaka normatīvais akts, kurā paredzēta atbildība par izdarīto pārkāpumu, stingrā saskaņā ar LAPK un citiem aktiem par administratīvajiem pārkāpumiem.

LAPK 159.^{7} panta trešās daļas sankcija noteic konstantu sodu, proti, 15 procentu apmērā no darījuma summas. Likumdevējs par konkrēto pārkāpumu ir noteicis tikai vienu iespējamu soda veidu un apmēru. Šādās situācijās tiek pieņemts, ka likumdevējs, pieņemot konkrēto tiesību normu, jau ir izvērtējis sabiedrības un atsevišķās personas tiesiskās intereses, un atsevišķi šo interešu samērīgums un normas lietderīgums tās piemērotājam nav jāapsver *(sk. sal. Augstākās tiesas 2004. gada 9. marta spriedumu lietā Nr. SKA-10, 2004. gada 19. oktobra spriedumu lietā Nr. SKA-176)*.

Tā kā pieteicēja darījumu skaidrā naudā veikusi Ls 23 000 apmērā, tad Dienests pamatoti noteicis naudas sodu Ls 3450 (4908,91 *euro*) apmērā, kas ir 15 procenti no darījumu vērtības. Līdz ar to tiesa atzīst, ka naudas sods par izdarīto administratīvo pārkāpumu sūdzības iesniedzējam ir piemērots normatīvā akta, kas paredz atbildību par administratīvo pārkāpumu, ietvaros saskaņā ar LAPK 32. panta pirmajā daļā noteikto. Tiesa nekonstatē, ka tas būtu pārmērīgs vai neadekvāts, tāpēc nav pamata tā samazināšanai.

[14] Papildus tiesa norāda, ka saskaņā ar LAPK 21. panta pirmo daļu, ja ziņas par administratīvo pārkāpumu ir pietiekamas, lai konstatētu, ka izdarītais pārkāpums ir maznozīmīgs, institūcija (amatpersona), kurai piekritīga lietas izskatīšana, ir tiesīga neuzsākt administratīvā pārkāpuma lietvedību vai izbeigt uzsākto lietvedību un atbrīvot personu no administratīvās atbildības, aprobežojoties ar mutvārdu aizrādījumu.

Administratīvais pārkāpums ir atzīstams par maznozīmīgu, ja, ņemot vērā konkrētās lietas apstākļus (tostarp izdarītā administratīvā pārkāpuma raksturu un citus lietā būtiskus apstākļus), administratīvā soda uzlikšana par izdarīto pārkāpumu nebūtu lietderīga. Citiem vārdiem, izdarītais pārkāpums ir tik nebūtisks, ka par to pārkāpējam nav nepieciešams uzlikt sodu, bet ir pietiekami izteikt mutvārdu aizrādījumu, kas ir preventīvs (audzinoša rakstura) līdzeklis, kas vērsts uz to, lai persona, kas izdarījusi administratīvo pārkāpumu, saprastu savas uzvedības prettiesiskumu un turpmāk to nepieļautu *(sk. Augstākās tiesas 2009. gada 12. februāra sprieduma lietā Nr. SKA-15/2009 [14] punktu).*

Vienlaikus norādāms, ka atbrīvošana no administratīvās atbildības ir izņēmuma gadījums, kas piemērojams vienīgi tad, ja ir konstatējami kādi īpaši apstākļi, kas konkrēto gadījumu atšķir no citiem līdzīgiem gadījumiem, un šādu apstākļu dēļ pārkāpēja sodīšana nav lietderīga.

Konkrētajā gadījumā tiesa nekonstatē tādus atšķirīgus apstākļus, kas būtu par pamatu, lai pārkāpumu varētu atzīt par maznozīmīgu un sūdzības iesniedzēju atbrīvotu no administratīvās atbildības.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksa 289.^{12} panta otrās daļas 1. punktu, 289.^{13} panta trešo un sesto daļu, 289.^{17} panta pirmo daļu, 289.^{18} panta pirmo daļu, Administratīvā rajona tiesa

nosprieda

atstāt negrozītu Valsts ieņēmumu dienesta 2012. gada 9. februāra lēmumu Nr. 22.5/11130 (administratīvā pārkāpuma protokols NK Nr. 006636), bet SIA „RB-11" **sūdzību noraidīt**.

Spriedumu var pārsūdzēt Rīgas apgabaltiesā 10 darba dienu laikā no sprieduma paziņošanas dienas, iesniedzot apelācijas sūdzību Administratīvās rajona tiesas Rīgas tiesu namā.

Tiesnese I.Dambe